

Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag om fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt

---

Sammanfattning

I detta ärende prövar utskottet kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (KOM(2012) 617).

Utskottet anser att förslaget strider mot subsidiaritetsprincipen och föreslår därför att riksdagen beslutar att lämna ett motiverat yttrande enligt 10 kap. 6 § riksdagsordningen.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Förslagets huvudsakliga innehåll	4
Utskottets prövning	6
Kommissionens bedömning	6
Regeringens bedömning	6
Utskottets ställningstagande	7
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över prövade dokument	8
<i>Bilaga 2</i>	
Motiverat yttrande från Sveriges riksdag	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag om fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt

Riksdagen beslutar att lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande med den lydelse som anges i bilaga 2.

Stockholm den 4 december 2012

På socialutskottets vägnar

Anders W Jonsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders W Jonsson (C), Lena Hallengren (S), Saila Quicklund (M), Margareta B Kjellin (M), Christer Engelhardt (S), Helena Bouveng (M), Isabella Jernbeck (M), Lennart Axelsson (S), Maria Lundqvist-Brömster (FP), Catharina Bråkenhielm (S), Gunnar Sandberg (S), Agneta Luttröpp (MP), Anders Andersson (KD), Per Ramhorn (SD), Eva Olofsson (V), Meeri Wasberg (S) och Ola Johansson (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Riksdagen har getts möjlighet att lämna ett motiverat yttrande över kommissionens förslag till förordning om fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (KOM(2012) 617). Kammaren hänvisade kommissionens förslag till socialutskottet den 6 november 2012. Fristen för att lämna ett motiverat yttrande går ut den 26 december 2012.

Regeringen har redovisat den preliminära svenska ståndpunkten och sin bedömning av förslaget förenlighet med subsidiaritetsprincipen i en fakta-promemoria (2012/13:FPM20).

Den 20 november 2012 informerade statssekreterare Ragnwi Marcelind utskottet.

Bakgrund

EU har genom ett program sedan 1987 fördelat jordbruksöverskott som livsmedelshjälp inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken. I takt med att överskotten börjat sina har i stället livsmedel köpts upp på marknaden.

Riksdagen har vid tre tillfällen tidigare haft anledning att pröva subsidiariteten i kommissionens förslag till ändringar i förordningar som rör utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen. Vid alla tre tillfällena ansåg riksdagen att förslagen stred mot subsidiaritetsprincipen och beslutade att lämna ett motiverat yttrande (utl. 2010/11:MJU7, rskr. 2010/11:3, utl. 2010/11:MJU21, rskr. 2010/11:181 och utl. 2011/12:MJU8, rskr. 2011/12:52).

Förslagets huvudsakliga innehåll

Kommissionen har nu föreslagit en förordning om att upprätta en europeisk fond för stöd till de mest behövande. Fonden är tänkt att ersätta livsmedelsprogrammen inom den gemensamma jordbrukspolitiken, vilka upphör efter 2013, och komplettera Europeiska socialfonden. Syftet med fonden är att bidra till att uppnå Europa 2020-strategins mål om att minska fattigdom och social utestängning. Fonden ska omfatta 2,5 miljarder euro under perioden 2014–2020. Medlen ska tas ur strukturfonderna och är tänkta att fördelas till medlemsländerna utifrån en fördelningsnyckel som bygger på två av de tre EU-gemensamma indikatorerna för att mäta Europa 2020-strategins mål för minskad fattigdom och social utestängning, sysselsättningen och inkomstnivåerna.

Fonden ska stödja nationella system där livsmedelsprodukter och baskonsumtionsvaror för personligt bruk delas ut till de personer som har det sämst ställt. Det kommer att bli medlemsstaterna som får ansvaret för att fastställa kriterierna för vilka personer som ska få biståndet. Medlen ska hanteras av en nationell myndighet, men partnerorganisationer i form av offentliga organ eller ideella organisationer ska tillhandahålla livsmedlen och varorna till de behövande.

Den rättsliga grunden för förslaget är artiklarna 174 och 175 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF).

Utskottets prövning

Subsidiaritetsprincipens tillämpning i detta ärende

Kommissionens bedömning

Kommissionen motiverar förslaget med att insatser på EU-nivå är nödvändiga med hänsyn till omfattningen av fattigdom och social utestängning i unionen och de oacceptabla skillnaderna mellan medlemsstaterna som ytterligare förvärrats av den ekonomiska krisen och som leder till en försämring av den sociala sammanhållningen och medför en risk för att man inte uppnår Europa 2020-strategins mål för kampen mot fattigdom och social utestängning. Det finansiella stödet från EU bidrar enligt kommissionen till att få i gång arbetet på nationell nivå, samordna insatser och ta fram och införa instrument som främjar social inkludering. På så sätt kan unionen föregå med gott exempel.

Enligt kommissionen kan målet med den föreslagna förordningen, att förbättra den sociala sammanhållningen i unionen och bidra till att bekämpa fattigdom och social utestängning, inte i tillräcklig utsträckning uppnås av medlemsstaterna utan uppnås bättre på unionsnivå. Därför får EU vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen (EUF). I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går förordningen inte heller utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målet.

Regeringens bedömning

Preliminär svensk ståndpunkt enligt faktrapomemoria 2012/13:FPM20

Regeringen har stor förståelse för den svåra situation som många EU-medborgare befinner sig i för närvarande och för behovet av åtgärder för att hantera detta. EU har en viktig roll i att främja samarbetet mellan medlemsländerna för att motverka fattigdom och social utestängning, men enligt regeringen ska direkta socialpolitiska stödinsatser vara ett ansvar för varje medlemsstat. Det är mest effektivt att stöd till personer som lever i en utsatt situation utformas och tillhandahålls av medlemsländerna själva. Regeringen ifrågasätter därför starkt om förslaget är i linje med subsidiaritetsprincipen.

Fattigdom och social utestängning motverkas enligt regeringen bäst genom att främja arbete som möjliggör egen försörjning och genom att utveckla sociala trygghetssystem som omfattar hela befolkningen.

Fondens övergripande syfte är att bidra till att uppnå Europa 2020-strategins mål om att främja social delaktighet framför allt genom fattigdomsminskning. Regeringen bedömer emellertid att fondens syfte inte kommer

att uppnås eftersom den varken kan påverka sysselsättningen eller inkomstnivåerna i medlemsländerna, som är två av de tre mått som det gemensamma målet baseras på.

Fondens inriktning är inte heller, enligt regeringen, i linje med kommissionens rekommendation om en strategi om aktiv inkludering, som är en central utgångspunkt för diskussionerna på EU-nivå om hur man ska nå dem som står längst bort från arbetsmarknaden. Aktiv inkludering innebär en aktiv arbetsmarknadspolitik, tillgång till sociala tjänster av god kvalitet samt en grundläggande ekonomisk trygghet för alla oavsett om man har möjlighet att arbeta eller inte.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens uppfattning att EU har en viktig roll i att främja samarbetet mellan medlemsländerna för att motverka fattigdom och social utestängning. Utskottet ifrågasätter om den föreslagna fondens övergripande syfte, att bidra till att uppnå Europa 2020-strategins mål om att främja social delaktighet framför allt genom fattigdomsminskning, kan uppnås på detta sätt. Den föreslagna fonden ska stödja nationella system där livsmedelsprodukter och baskonsumtionsvaror för personligt bruk delas ut till dem som har det sämst ställt. Utskottet anser att fattigdom och social utestängning motverkas bäst genom att främja arbete som möjliggör egen försörjning och genom att utveckla sociala trygghetssystem som omfattar hela befolkningen. Utskottet anser vidare att direkta sociala stödinsatser ska vara ett ansvar för varje medlemsstat och att det är mest effektivt att stöd till personer som lever i en utsatt situation utformas och tillhandahålls av medlemsstaterna själva. Utskottet anser därmed att förslaget inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Utskottet föreslår att riksdagen ger uttryck för detta i ett motiverat yttrande. Ett förslag till ett sådant yttrande finns i bilaga 2.

BILAGA 1

Förteckning över prövade dokument

Kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (KOM (2012) 617).

BILAGA 2

Motiverat yttrande från Sveriges riksdag

Kommissionens förslag till förordning om fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (KOM(2012) 617) som redovisas i socialutskottets utlåtande 2012/13:SoU8 har prövats av riksdagen utifrån tillämpningen av subsidiaritetsprincipen. Riksdagen konstaterar inledningsvis att EU har en viktig roll i att främja samarbetet mellan medlemsländerna för att motverka fattigdom och social utestängning, men ifrågasätter om den föreslagna fondens övergripande syfte, att bidra till att uppnå Europa 2020-strategins mål om att främja social delaktighet framför allt genom fattigdomsminskning, kan uppnås på detta sätt. Den föreslagna fonden ska stödja nationella system där livsmedelsprodukter och baskonsumtionsvaror för personligt bruk delas ut till dem som har det sämst ställt. Riksdagen anser att fattigdom och social utestängning motverkas bäst genom att främja arbete som möjliggör egen försörjning och genom att utveckla sociala trygghetssystem som omfattar hela befolkningen. Riksdagen anser vidare att direkta sociala stödinsatser ska vara ett ansvar för varje medlemsstat och att det är mest effektivt att stöd till personer som lever i en utsatt situation utformas och tillhandahålls av medlemsstaterna själva. Riksdagen anser därmed att förslaget inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen.